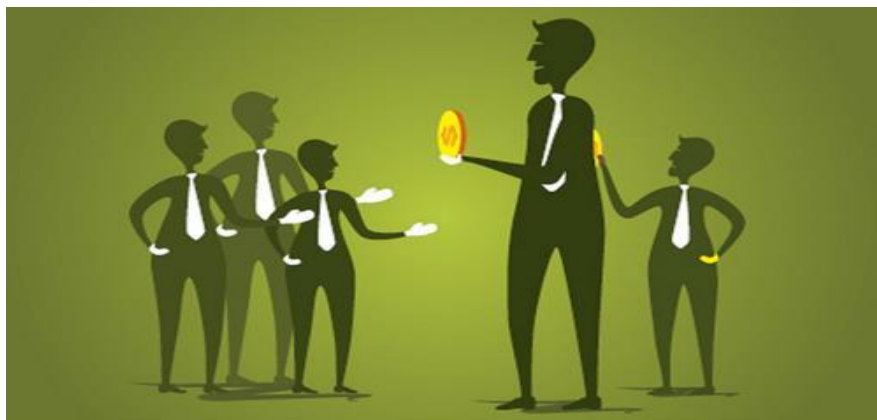

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Затверджено на
засіданні кафедри
фінансів, обліку і аудит
прот №1 від 15.09.2023 р.

**Оцінка фінансового стану
діяльності підприємства**

СИЛАБУС

2023/2024 навч. рр.

Галузь знань	– 07 Управління і адміністрування
Спеціальність	– 072 Фінанси, банківська справа, та страхування
Освітня програма	– Управління фінансами та трейдинг на світових фінансових ринках
Освітній рівень	– перший (бакалавр)
Цикл підготовки	– професійний
Кількість кредитів ЄКТС	– 3
Семестр	– 8
Сторінка курсу в MOODLE	– https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=11513
Лектор курсу	– Бормотова Марина Валентинівна (канд. економ. наук, доцент)
Профайл викладача	–
Контакти викладача (e-mail)	– bormotova@kart.edu.ua
Адреса кафедри:	м. Харків, майдан Фейербаха, 7, корпус 3, ауд. 515-516
Час та аудиторія проведення занять:	згідно розкладу – http://rasp.kart.edu.ua/
Додаткові інформаційні матеріали:	http://lib.kart.edu.ua/

Діяльність господарюючого суб'єкта України у перспективі, забезпеченість високих темпів його розвитку і підвищення конкурентоспроможності в умовах ринкових відносин у значній мірі визначається рівнем його інвестиційної діяльності. Без ефективної інвестиційної діяльності неможливий успіх підприємства, досягнення його стабільно високої долі на ринку. Особливої актуальності підвищення ефективності інвестиційної діяльності набуває для Укрзалізниці, яка останнім часом кожен рік складає і реалізує програму своєї інвестиційної діяльності, завдяки якій активно оновлюється рухомий і тягловий склад в країні. Комплекс питань щодо здійснення інвестиційної діяльності потребує достатньо глибоких знань з теорії та практики прийняття управлінських рішень в області розробки ефективних її напрямків, формування цілеспрямованого та збалансованого інвестиційного портфелю і різнобічної експертизи окремих об'єктів передбачуваного інвестування. Цей комплекс питань є предметом дисципліни інвестування .

Курс «Оцінка фінансового стану діяльності підприємства» є одним із системотворчих у процесі формування компетенцій сучасного фінансиста, який має теоретичне, методичне і одночасно прикладне значення.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні **компетентності** студентів:

Заплановані загальні компетентності (ЗК), спеціальні (фахові) компетентності (СК), результатами навчання (ПР):

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12 Здатність працювати автономно.

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних фінансового стану підприємства

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення на підставі результатів проведеного аналізу фінансового стану

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують фінансовий стан

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Оцінка фінансового стану підприємства – це процес дослідження фінансового стану та результатів фінансової діяльності підприємства з метою виявлення резервів підвищення його ринкової вартості. Підприємство, щоб не зазнати краху та завоювати лідируючі позиції на ринку, постійно повинне аналізувати результати своєї минулої діяльності та прогнозувати майбутні зміни й шляхи їх вирішення. Для цього потрібно використовувати ефективні механізми управління фінансовим станом господарства, основним інструментом якого є фінансовий аналіз. Його метою є аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства, ототожнення коливання його фінансових результатів та результатів діяльності його основних конкурентів, визначення загроз банкрутства та інших ризиків в діяльності підприємства, а також запобігання їм методом оцінки ретроспективного і перспективного аналізу для прийому правильних управлінських рішень.

«Оцінка фінансового стану підприємства» як навчальна дисципліна дає студентам теоретичні та практичні знання з питань отримання всебічних аналітичних висновків про фінансовий стан підприємства залізничного транспорту, а також дозволяє сформувати основу для розробки дієвої фінансової політики підприємства та підвищення ефективності його господарської діяльності, мінімізації та усунення недоліків при прийнятті управлінських рішень, цьому сприяє курс з дисципліни

Організація навчання

Курс «Оцінка фінансового стану підприємства» посідає важливе місце у навчальному процесі,

оскільки дає методичні знання і практичне вміння. Він має зв'язок з такими дисциплінами, як «Фінанси», «Фінанси підприємств», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», та ін.

Курс супроводжується текстовим навчальним матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. При викладанні дисципліни для активізації навчального процесу на практичних заняттях передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як міні-лекції, кейс-технології, семінари-дискусії, ділові ігри та ситуаційні завдання.

Проведення практичних занять із застосуванням методу аналізу конкретних ситуацій має відмінності від традиційних занять тим, що в його основі лежить аналіз механізмів управління фінансовим станом господарства та сприяє отриманню аналітичних висновків про фінансовий стан підприємства залізничного транспорту,

Для опанування матеріалу дисципліни, окрім лекційних, практичних, семінарських занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу слід приділити самостійній роботі студентів за такими видами: вивчення додаткової літератури; робота із законодавчими та нормативними матеріалами; робота у мережі Інтернет; підготовка до занять. В індивідуальних завданнях міститься перелік тематичних оглядів, які найбільш широко розкривають проблематику тем з дисципліни Курс «Оцінка фінансового стану підприємства». Опрацювання тематичних оглядів, які обираються студентами самостійно, дозволить поглибити та розширити їхні знання у сфері фінансового аналізу.

Оцінка фінансового стану підприємства / схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Практичні заняття	
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	
	Самостійна робота	
	Курсова робота	
	Іспит	

Сфера реалізації набутих знань і вмінь в майбутній професії

Знання та вміння, набуті при вивченні дисциплін «Оцінка фінансового стану підприємства залізничного транспорту» студенти зможуть застосувати, працюючи у державних установах, підприємствах різних форм власності й видів економічної діяльності, зокрема у структурних підрозділах Укрзалізниці. Вони можуть бути використані випускниками на посадах менеджерів у фінансових організаціях, фінансових консультантів, економістів, держслужбовців профільних установ.

Теми курсу

Тема 1. Теоретичні основи оцінки фінансового стану підприємства

Сутність і значення фінансового аналізу: його основні цілі, завдання, особливості. Методологічні принципи, функції та основні етапи фінансового аналізу підприємства. Предмет, об'єкт та суб'єкти фінансового аналізу. Види фінансового аналізу та класифікація економічних показників, що використовуються у фінансовому аналізі. Методи фінансового аналізу та їх класифікація: формалізовані та неформалізовані методи аналізу. Сучасна методика оцінювання фінансових звітів. Горизонтальний, вертикальний метод, трендовий метод, аналіз відносних показників, порівняльний метод, факторний метод та метод Дюпон-каскад. Основні прийоми та типи моделей фінансового аналізу.

Тема 2. Інформаційна база оцінки фінансового стану підприємства

Інформаційна база оцінки фінансового стану підприємства. Джерела інформації для проведення оцінки фінансового стану підприємства. Облікові та поза облікові джерела фінансового аналізу. Характеристика форм фінансової звітності. Вимоги до фінансової звітності. Значення бухгалтерського балансу та інших форм звітності для оцінки фінансового стану підприємства. Методи перевірки бухгалтерського балансу та оцінки активів. Економічна та порівняльна оцінка балансу підприємства, оформлення результатів. Взаємозв'язок етапів та напрямків аналізу.

Тема 3. Методика та показники оцінки фінансового стану підприємства

Фінансовий аналіз як процес, що полягає систематизації та аналітичної обробці доступних відомостей фінансового характеру. Методика оцінки фінансового стану підприємства, яка включає три блоки : аналіз фінансових результатів; аналіз фінансового стану підприємства; аналіз ефективності фінансово – господарської діяльності. Види, форми та методи оцінки

фінансового стану підприємства. Найважливіші показники оцінки фінансового стану підприємства.

Тема 4. Методи і показники оцінки потенційної платоспроможності підприємства

Сутність ліквідності та платоспроможності і їх значення при оцінці фінансового стану підприємства. Основні ознаки ліквідності та платоспроможності. Класифікація активів за ознакою ліквідності та пасивів за ознакою терміновості погашення.

Власний оборотний капітал – абсолютний показник платоспроможності; основні етапи його аналізу. Система показників ліквідності: методика їх розрахунку. Основні фактори, що впливають на підвищення ліквідності. Зміст та основні напрямки здійснення аналізу платоспроможності підприємства. Система критеріїв оцінки платоспроможності підприємства. Умови визнання підприємства не платоспроможним.

Тема 5. Методи і показники оцінки структури фінансування підприємств

Поняття прибутковості. Показники ефективності використання капіталу, аналіз прибутковості. Процес розрахунку чистого прибутку. Фактори, які впливають на прибуток підприємства. Визначення порогу прибутку та методи планування прибутку. Аналіз оборотності капіталу: показники швидкості оборотності капіталу. Показники рентабельності і коефіцієнт оборотності капіталу. Факторний аналіз рентабельності капіталу. Ефект фінансового важеля. Методика розрахунку показників для оцінки ефективності використання позикового капіталу. Сутність ефекту фінансового важеля.

Тема 6. Показники абсолютної і відносної прибутковості підприємства та порядок їх визначення

Прибуток – як основне джерело фінансування розвитку підприємства. Види прибутку. Джерела формування прибутку. Методи обчислення прибутку. Прибутковість підприємства. Система відносних показників прибутковості.

Тема 7. Фінансовий контроль – сутність, завдання, методи

Об'єкти контролінгу. Мета та сутність контролінгу. Система планування, контролю, аналізу, координації та загального інформаційного забезпечення керівництва підприємством. Функціональні завдання контролінгу. Функції контролінгу. Найважливіші цільові показники фінансового контролінгу. Методи контролінгу.

Тема 8. Сучасні методи контролінгу та аналізу

Контролінг – це синтетична дисципліна. Проблеми розробки й удосконалення контролінгу в системі управління підприємством. Необхідність контролінгу. Основні концепції контролінгу. Функції системи контролінгу. Інструменти контролінгу. Факторний аналіз відхилень. Бечмаркінг. Точка безбитковості. Бюджетування.

Тема 9. Методика аналізу прибутковості виробництва і реалізація продукції

Реалізація продукції – це основне джерело формування доходу підприємства. Основні завдання аналізу виробництва і реалізації продукції. Показники обсягу продукції. Фактори, що впливають на оціночні показники. Об'єкти аналізу. Аналіз динаміки виробництва і реалізації продукції. Фактори зростання та резерви випуску і реалізації продукції.

Тема 10. Методика експрес – оцінки фінансового стану підприємства

Етапи експрес – аналізу. Методика, яка включає такі блоки: загальну оцінку фінансового стану підприємства; аналіз ліквідності балансу; аналіз фінансової стійкості. Порівняльний аналітичний баланс. Система показників. Прогнозування ймовірного банкрутства підприємства.

Тема 11. Методика комплексної оцінки фінансового стану підприємства

Значення та необхідність комплексної оцінки фінансового стану підприємства. Завдання та етапи проведення комплексної оцінки фінансового стану підприємства. Методи узагальнюючої оцінки фінансового стану підприємства. Методика комплексної оцінки ефективності господарської діяльності. Моделі Альтмана, Спрінгейта, Таффлера. Узагальнюючі критерії оцінки фінансового стану підприємства. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства. Особливості методичних підходів до побудови комплексного показника для оцінки фінансового стану підприємства.

Тема 12. Аудиторська оцінка фінансового стану підприємства

Фінансовий стан, аудит. Суб'єкт господарювання. Рентабельність, фінансові ресурси. Цілі фінансового аналізу. Внутрішній аудит та незалежні аудитори. Завдання аудиту. Висновок аудитора. Два основних типи аудиторських висновків.

Тема 13. Проблеми оцінки фінансового стану і напрями їх вирішення

Взаємозв'язок фінансового левериджу і фінансового ризику. Поняття виробничо- фінансового левериджу. Аналіз рівнів виробничого, фінансового та виробничо-фінансового левериджу. Сутність фінансового ризику та необхідність його аналізу. Класифікація фінансових ризиків за ознаками та повидах. Способи оцінки ступеню ризику. Керування фінансовими ризиками. Заходи зниження фінансового ризику.

Ресурси курсу

- 1 <http://metod.kart.edu.ua/> (Електроний портал УкрДУЗТ)
- 2 <http://portal.rada.gov.ua> (Офіційний портал Верховної Ради України);
- 3 <http://kmu.gov.ua> (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України (КМУ));
- 4 <http://minfin.gov.ua> (Міністерство фінансів України);

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, надякими необхідно поміркувати підчас підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції.

Правила оцінювання

Методи контролю: усне опитування, поточний контроль, модульний контроль (тести), залік.

При оцінюванні результатів навчання керуватися Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ (<http://kart.edu.ua/images/stories/akademiya/documentu-vnz/polojennya-12-2015.pdf>)

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу використовується 100-бальна шкала оцінювання.

Принцип формування оцінки за модуль у складі залікових кредитів I і II за 100-бальною шкалою показано у таблиці, де наведена максимальна кількість балів, яку може набрати студент за різними видами навчального навантаження.

Для контролю знань за практичною складовою дисципліни у вигляді письмової контрольної роботи. Письмові контрольні роботи – це ефективний метод перевірки й оцінки знань, вмінь і навичок студентів, а також їх творчих здібностей, що дає можливість у найбільш короткий термін одночасно перевірити засвоєння навчального матеріалу всіма студентами групи та визначити напрями для індивідуальної роботи з кожним.

Однорідність робіт, що виконуються студентами, дозволяє пред'являти до всіх однакові вимоги й об'єктивно оцінювати результати навчання.

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю (не склав змістовий модуль), має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана відповідно до встановленого терміну.

Максимальна кількість балів за модуль		
Поточний контроль	Модульний контроль (тести)	Сума балів за модуль
до 60	до 40	до 100
Поточний контроль		1 (2) семестр
відвідування занять		до 5 включно
активність на заняттях (лекціях, практичних)		до 5 включно

виконання поточних контрольних завдань	10
виконання письмових контрольних робіт протягом модулю	20
виконання та захист самостійних робіт відповідно до варіанту	20
підсумок	60

При заповненні екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Кодекс академічної доброчесності

Кодекс доступний за посиланням: <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Для інтеграції здобувачів освіти із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій